

С Т А Н О В И Щ Е

от

Професор д-р Дарина Пеева Зиновиева от Институт за държавата и правото, БАН и Юридически факултет, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”

Относно конкурс за професор по 3.6. Право (право на Европейския съюз)-СУ”Св.св.Кл.Охридски”/ДВ, бр. 23/17.03.2017г/. с участник в него-доцент д. ю. н. Атанас Марков Семов

Общи данни

В конкурса участва един кандидат– доцент д. ю. н. Атанас Марков Семов. Участникът представя автобиография; диплом за образование, за научно-образователна степен “доктор”, научно-образователна степен “доктор на науките”, за академична длъжност „доцент”, както и други изискуеми документи за допустимост в процедурата /по опис/. Представена е и авторска справка за приносния характер на трудовете, с които кандидатства.

I. Анализ на представените научни трудове

Доцент Атанас Семов представя хабилитационен труд „Права на гражданите на Европейския съюз”, състоящ се от три тома.

Основната научна тема в труда е разпределена в отделните части по следния начин: „Правен режим на защитата на правата на човека в ЕС”/първи том/; „Правен режим на гражданството на ЕС и свободното движение”/втори том/ и „Правен режим на защитата на правата на човека в ЕС-актуални проблеми в практиката на Съда на ЕС 7 години след влизането в сила на Договора в Лисабон” /трети том/.

Идеята на автора за тази систематика е оригинална и практически полезна, с оглед изграждане на цялостна представа за регулацията на правата на гражданите на ЕС, от една страна и с оглед на относителната самостоятелност на всеки том, съдържащ детайлно и фокусирано в конкретика научно изследване, от друга страна.

Коректно авторът е отбелязал в справката с научните приноси, че тритомното изследване е първото у нас като „систематизация на правата, съставляващи гражданството на ЕС”. В този смисъл тритомното изследване е принос в доктрината ни.

1. В том първи авторът прави подробен анализ на съдържанието на Хартата на основните права на ЕС /ХОПЕС/, като представя положителните и отрицателните последици от прилагането на отделни разпоредби, обвързвайки анализите си и с окрупнено виждане и обособяване на проблеми с по-общ характер. Пример за това е анализът на чл.52 от ХОПЕС в конкретика, и изводите относно обхвата и тълкуването на ХОПЕС, в общ смисъл.
/стр.133 и сл. от труда/.

Тезите на автора да подробно обосновани, представени са мнения на други специалисти, посочени са примери от юриспруденцията, приложен е научно-критичен подход.

Особено силен приносен характер има обвързването на ХОПЕС с Европейската конвенция за правата на човека /ЕКПЧ/. В част от труда Атанас Семов прави съпоставка на конкретни разпоредби от единия и от другия акт, с обосновани конкретни изводи. Несъмнено е научен принос както идеята за такъв подход, така и конкретизираните изводи в труда. Научен принос са и по-генералните изводи, които той е обединил в заключителната част на труда/стр.301 -313/.

2. В том втори особен интерес за доктрината и практиката представлява изследването на правния режим на свободното движение на гражданите на ЕС, както и анализът, дефинирането и обосноваването на критерии за обособяване института на гражданството на ЕС. Силен правен анализ е този за взаимовръзката между националното гражданство и гражданството на ЕС. Отделно авторът изследва връзката между гражданството на ЕС и суверенитета на държавите-членки на ЕС. В самостоятелна глава от този том Атанас Семов разглежда спецификите, които изграждат съдържанието на понятието „гражданство на ЕС” /глава трета/. Положително оценявам систематичното разпределяне на изследването по темата в две групи права- политически /глава четвърта/ и „други икономически” /глава пета/. С тази систематична прегледност, авторът запълва в детайли обосновката си за наличието на такъв институт.

Изследването на правния режим на свободно движение на лицата, в този мащаб, впечатлява като обхват и като дълбочина на правното мислене. Атанас Семов е разгледал проблема според конкретния правен статут на лицето/ членове на семейства, студенти и пр./, специално внимание е отделено на трудово-правния режим и на качеството „работник”.

Трудът съдържа стойностен анализ на цялостното приложение на правата, регламентирани в чл.45 на ДФЕС /глава седма и осма/. Както и в първия том, авторът обобщава по-генералните си изводи в заключителна част на труда. В този смисъл с приносен характер е общият му извод, че институтът на „гражданство на ЕС” се характеризира с уникалност по своето съдържание и поради това няма как да се идентифицира абсолютно

с института на гражданството в отделна държава-членка на ЕС. В същата заключителна част приносен характер имат изводите му относно несъмненото наличие на такъв правен институт, с уговорката за неговия акцесорен и несамостоятелен характер. /стр.342-343/.

В този смисъл изследването категорично има приносен характер за науката и за практиката.

3. В том трети Атанас Семов е насочил научното си изследване към проблемите, свързани с присъединяване на ЕС към Европейската конвенция за правата на човека. Авторът се спира подробно на Становище 2/13 на Съда на ЕС, като прави обстоен критичен анализ и обобщава изводи и заключения, с безспорен приносен характер. Той изследва причините, които водят до присъединяването на ЕС към ЕКПЧ.

В изследването си анализира поддържаните от различни автори тези, като коректно излага своите аргументи в полза или срещу тезите, обосновавайки личното си авторско виждане /напр. стр.163-164/.

Атанас Семов проследява в хронология практическите проблеми, свързани с присъединяването, като обосновава изводи, свързани с евентуални трудности в правоприлагането и тяхното разрешаване. Така например на стр.124 и сл. авторът анализира проблемът за стълкновението между различно съдебно решение на съда в Страсбург и съда в Люксембург, с последиците от това за националния съд. Научен интерес представляват изводите, които той целенасочено определя като поредица от „парадокси”, поради вътрешното противоречие между субективните и обективните условия за присъединяването /стр.7 от труда/

По основните проблеми Атанас Семов обосновава и своите предложения за оптимизиране на законодателството. В тази връзка авторът изтъква необходимостта от отделно изследване, в сравнение с направеното в предходния том, с оглед изменените обстоятелства след декември 2014г./стр.8/.

Във втората част на този труд доцент Семов се спира в подробности на принципа за недискриминация в правото на ЕС. Авторът принос е изследването на този принцип на основание „гражданство”.

Той разглежда проявлението на недискриминация и по други признаци, като онагледява тезите си със съдебна практика. Силен е анализът относно преюдициалната практика на националния ни съд и приносът на българската юриспруденция за практиката на Съда на ЕС, свързана със защитата на лицата от дискриминация, по смисъла на правото на ЕС.

Като цяло считам, че приносният характер на хабилитационния труд на Атанас Семов надхвърля националните рамки на доктрината.

4. Кандидатът представя в конкурса и допълнителни трудове- студии и статии по списък, всички свързани с различни правни теми от правото на ЕС. От тях с научен принос се открояват трудове, с приноси в процесуалното право като например „Преюдициалното запитване. Производството за преюдициални запитвания като гарант за добро правосъдие и за реализация на основното право на гражданите на достъп до съд.Изводи за ролята на националните юрисдикции в актуалната практика на СЕС”/първа и втора част/, „Нежната диктатура на СЕО Националните съдилища-безценният „необходим грешник”/ в Сборник актове от Международната конференция, проведена на 10-12 септември 2009г. в София..., публикувана във „Взаимоотношенията между националния съд и съда на ЕС” и др. Така например, в последната статия авторът на стр.52-53 прави важни за юриспруденцията изводи относно абсолютния и относителния характер на правото на сезиране на Съда на ЕС. Пак в този труд авторът разсъждава върху съпоставителната цел на преводите на отделните езици, при изясняване точното съдържание на разпоредбите от общностното право /стр.53-54/. Примерите онагледяват конкретните тези и допринасят за практическата полезност на трудовете.

Общото впечатление от научната продукция на Атанас Семов е, че българската доктрина е обогатена съществено от научни изследвания с приложен характер на учен с мащабно мислене, с актуални и широки познания в областта на правото на ЕС, с умение за избор на актуални теми, които са проблемни, подлежат на дискусия и изискват адекватни решения.

В трудовете си авторът предлага конкретни изменения на правната регулация, както и подходи за разрешаване на поставените проблеми. Той обосновава тезите си с професионална компетентност и научна коректност. Впечатлява обема от юриспруденция и от научна литература на чуждестранни автори, ползвани в изследванията.

II. Преподавателски опит, критични бележки и заключение

1. Доцент д. ю. н. Атанас Семов има богат преподавателски опит, видно от документацията. Преподавал е в аудиторни курсове, свързани с тематиката на монографиите и другите научни трудове.
2. Критичните ми бележки касаят предимно стила в отделни части, като например ползване на изрази в по-популярен и журналистически стил, на фона на издържания правен език и терминология. Препоръките ми са авторът да продължава научните си изследвания в процесуалната

тематика на правото на ЕС, с оглед и на нарастващия обем от преюдициални запитвания на българския съд.

- 3. В заключение кандидатът доцент Атанас Семов участва в конкурса с изследователски монографии, в които се изследва в систематика определен правен проблем. Категорични са научните приноси на автора, обосновани в становището, както за доктрината, така и за практиката.**

С оглед на изложеното, давам своята положителна оценка и препоръчвам на научно жури да предложи на Факултетния съвет на СУ"Св.св. Кл.Охридски" доцент д. ю. н. Атанас Марков Семов да бъде избран на академична длъжност „професор“ по професионално направление 3.6 Право (право на ЕС).

21 юли 2017г.

.....
/ проф.д-р Дарина Зиновиева/